

Дыягнастычныя метадыкі на аснове фальклору

Метадыка

“Людзей слухай, а свой розум май”

Мэта: па-першае, вызначыць які фактар развіцця асобы (спадчыннасць, асяроддзе або выхаванне) апытваемыя лічаць дамінуючым; па-другое, устанавіць наколькі актуальным з’яўляецца для сучаснага чалавека “народны” погляд на праблему.

Прапануецца падумаць над кожнай прыказкай і паставіць супраць яе знак “+”, калі вы згодны з народным выслоўем, і “–”, калі не згодны. Калі сэнс прыказкі не зразумелы, то ацэньваць яе не трэба.

Колькасны аналіз дасць адказ на пастаўленыя пытанні.

Прыказкі ў калонках размеркаваны наступным чынам: I – спадчыннасць; II – асяроддзе; III – выхаванне.

I

II

III

1. Глупому сыну и родной отец ума не пришьет.

2. Горбатого могила исправит.

3. Не ўсякая мука хлебам стане.

4. Нораў не клетка, не пераставіш.

5. Овёс от овса, а пёс ото пса.

6. От свиной бобры не родятся.

7. От худого семени не жди доброго племени.

8. С хорошего кусточка хорошая и ягодка.

9. Як бы ты ні вучыў зязюлю, спеваў яе не зменіш.

10. Якое карэнне, такое і насенне.

11. Все люди одинаковы.

12. Добрае на людзі ідзе з добрай сям’і.

13. Злы прыклад і добрага псуе.

14. Нягоднік не родзіцца, а робіцца.

15. От умного ума наберешься, а с глупым последний растеряешь.

16. Паршивая овца портит всё стадо.

17. Подле пчелки – в меду, подле жучка – в навозе.

18. С кем поведешься, от того и наберешься.

19. С кем хлеб-соль водишь, на того и походишь.

20. Як у сям’і лад, то і дзеці добра гадуюцца.

21. Детишек воспитать – не курочек пересчитать.

22. І звера людзі навучаць, не то чалавека.

23. Народила, да не научила.

24. Не кручаны – не рэмень, не вучаны – не чалавек.

25. Не тот отец, мать, кто родил, а тот, кто вспоил, вскормил, да добру научил.

26. Не учили, когда поперёк лавки ложился; а во всю вытянулся, так не научишь.

27. Ребенок как воск, что захочешь, то и вылепишь.

28. Умел дитя родить – умей и научить.

29. Чалавек невучоны, што тапор нетачоны.

30. Што ў дзяцінстве выхаваеш, на тое ў старасці абапрэшы.

Методыка

“Сам сябе не хвалі, няхай людзі пахваляць”

для вывучэння духоўна-маральных і жыццёва-практычных прыярытэтаў асобы

Студэнтам прапануецца выбраць тыя варыянты прыказак, якія яны лічаць правільнымі, абгрунтаваць свой выбар, выкарыстаўшы “Шасцімоўны слоўнік прыказак, прымавак і крылатых слоў”, падабраць аналагічныя ў мовах іншых народаў, запісаць падобныя ад блізкіх і знаёмых у сваёй мясцовасці.

Добрая слава, маральнасць – амаральнасць, бессаромнасць	Счастлив тот, у кого совесть спокойна. Добрая слава даражэй багацця.	Стыд не дым, глаза не выест. Што па той чэсці, калі няма чаго есці.
Адносіны да грошай, матэрыяльных каштоўнасцей	Не хлебом единым жив человек. Не заўсёды там шчасце, дзе дастатак і багацце.	Когда деньги вижу, души своей не слышу. Хто мае грошы, той і харошы.
Шчаслівае, бесклапотнае жыццё або цяжкасці, жыццёвыя выпрабаванні	Кому счастье служит, тот не о чем не тужит. Нарадзіўся ў сарочцы.	Жизнь прожить – не поле перейти. Шчасце адно не ходзіць, бяду за сабой водзіць.
Аптымістычныя, рашучыя або песімістычныя, асцярожныя адносіны да жыцця	Только тот не ошибается, кто ничего не делает. Паміраць збірайся, а жыта сей.	Не зная броду, не суйся в воду. Пяць раз падумай, адзін раз скажы.
Мэтанакіраванасць або абыякавасць, існаванне па прынцыпу: мая хата з краю	Всяк сам своего счастья кузнец. Хто ўперад заедзе, той уперад змеле.	Лбом стены не прошибешь. Напроці ветру не падзьмеш.
Альтруізм, вера ў людзей або эгаізм, жыццё па прынцыпу: ты – мне, я – табе	Мир не без добрых людей. Для сябра свайго сэрца ўкалупнуў бы.	Делай людям добро, да себе без беды. Свая сарочка бліжэй да цела.
Калектывізм, уменне сябраваць або індывідуалізм, падазронасць	Доброе братство лучше богатства. Чалавек без друга, што дрэва без карэння.	На обеде – все соседи, а пришла беда, они прочь, как вода. Дружыць дружы, ды

		камень за пазухаю дзяржы.
Адносіны да ведаў, навукі: абыякавасць або разуменне іх каштоўнасці	Корень учения горек, да плод его сладок. Лепей вучоны, як залачоны.	Много будешь знать, скоро состаришься. Век живі, век вучыся, а дурнем памрэш.
Адносіны да працы – станоўчыя або адмоўныя	Без труда нет добра. Праца чалавека корміць, а лянота псуе.	От трудов праведных не наживешь палат каменных. Работа не заяц, не ўцячэ.
Адносіны да захавання закону: істотна або не	Где тверд закон, там всяк умен. Сілай калодзеж капаць – вады не піць.	Закон как дышло, куда поворотишь, туда и вышло. Чья сіла, таго і права.

Абагульняючае заданне: выбраць тэматыку і распрацаваць уласныя дыягнастычныя метадыкі на аснове прыказак і прымавак.